

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam Szubotica, csütörtök 1922. szeptember 28. 265. szám

Megjelenik minden reggel, kedd után és hétfőn déltől
TELEFON SZÁM: Hídőrtől 1-10, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Füldőhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibsch-palota)

Ítélet a kémkedési perben

Varga Györgyöt 15, Ignác Gyulát 12, Hajdu Józsefet 10, Német Ignácot 8, Demeter Aladárt, Veresbaranyi Mihályt és Völgyi Jánost 5—5 évi fegyházra ítélte a bíróság

Tizenkét vádlottat fölmentettek

Tizenegy napig tartó főtárgyalás után szerdán délután ítéletet hozott a suboticei törvényszék Varga György dr. és társainak monstre-perében. A vád hazaárulásról és kémkedésről szólt és a bíróság általánosságban beigazoltak tekintette a vádhatóság állításait: dr. Varga Györgyöt tizenöt évi, Ignác Gyulát tizenkét évi, Hajdu Józsefet tíz évi, Német Imrét nyolc évi, Demeter Aladárt, Veresbaranyi Mihályt és dr. Völgyi Jánost öt-öt évi fegyházra ítélte. A többi vádlottra az ítélet felmentő.

Az ítélet súlyos és azt lehet mondani, hogy szinte váratlanul hatott, mert a legellentetesebb nézetek és jóslatok előzték meg a nagyközönség köreiben és a jogászok részéről is. Érdekes, hogy majdnem minden nagy párnél megismétlődik az a közös optikai és pszichológiai családosa a főtárgyalási termek túlnyomórésztben laikus közönségének. Főként pedig a politikai monstre-perőknél, amelyeknek bírói befejezése természetesen sokkal kiszámított hatatlanabb, mint a közönséges bűnügyeké.

A független bíróság ítélete befejezett jogi tény, bírálatnak, szubjektív természetű kommentálásnak vele szemben nincsen helye, azt mindenki a köteles tisztelettel tartozik fogadni. A vád és a védelem egyforma köteleességű tudással és lelkiismeretes igyekezettel teljesítette nagy és felelősségteljes munkáját ebben az izgalmas politikai bűnperben.

Általában megnyugtató a közszempontjából, hogy a politikai természetű bűncselekmények vagy az ilyenekre vonatkozó vádemelések a törvényes fórum, a független bíróság ítélezése alá kerülnek.

És meg kell állapítania a jugoszláviai magyar sajtónak azt a figyelemreméltó körülményt, hogy amint egyébként a tizenegynapig tartó főtárgyalás egész lefolyása tényként megállapított és amit a vádhatóság sem vont kétségbe és amit ez a mai ítélet is meg erősít, hogy a szigorú ítélettel sújtott vádlottak cselekménye teljesen egyéni, egészen szűk körre terjedő akció volt, amelyhez a vajdasági általában a jugoszláviai magyarság tömegeinek semmi közük nincsen. Az ítélet államellenes cselekményeket állapított meg egyes vádlottak terhére, de nem állapította meg, mert nem is

állapíthatta meg azt az itteni magyarság szélesebb köreiből. Nem volt a magyar tömegek, vagy csupán a tömegek bármilyen csekély töredékére támaszkodó akciónak, vagy organikus törekvésnek semmi nyoma fölledezhető a bűnper egész folyamán.

A jugoszláviai magyarság távol áll minden olyan szándéktól, hogy politikai, kulturális, gazdasági és szociális helyzetét az alkotmánnyal vagy a törvényekkel ellenkező módon igyekezzenek megváltoztatni. Ezt a letagadhatatlan igazságot a mostani főtárgyalás is világosan dokumentálta. Érthető, hogy az itteni magyar közvéleményt közelebbről érdekelte a monstre-per lefolyása, bár annak szereplői igazán ismeretlenek, a közéletben szerepet egyáltalán nem játszó, kevés kivétellel egészen egyszerű a politikában pedig minden tekintetben járatlan emberek. A per vádlottai nem voltak a magyarság vezérei, akciójuk teljesen egyéni volt és azzal a magyarsággal sem tömegekkel, sem egyes részei soha közösséget nem vállaltak.

Ezt határozottan, nyíltan és erőlyesen ki kell jelentenünk, ne hogy bárki tökéletlenül az ügyből a magyarság ellen.

Ítélethirdetés előtt

Szerdán délután öt órára volt kitűzve az ítélethirdetés a kémkedési perben. De már fél ókor olyan zsúfolt volt a főtárgyalási terem, hogy ember-ember hátán állt és pattanásig feszült izgalom tartotta fogva az egész közönséget.

Az első padsorokban foglaltak helyet a vádlottak hozzátartozói, akik sápadtan a belső felindulástól várták a bíróság döntését, ami rájuk nézve kimondatahatatlanul többlet jelentett, mint a hallgatóság többi részére.

Fél öt órakor már olyan zsúfolt a terem, hogy az ajtóknál posztoló rendőrök nem bozsátanak be senkit.

A tárgyalóteremben még sohasem volt amnyi ember, mint ez alkalommal. A közönség körében feltűnően sok a nő, akik még az újságíró-asztal nagyrészét is elfoglalják. A padsorok mögött rengeteg sokan állnak összezsúfolva, úgy hogy végül a hátsó szárnyas ajtó is kinyitják és az ajtó mögött a folyosón szorongó tömeg figyel be a terembe. Ellepi a közönség a védőügvevédek szobáját, valamint a védők padsorait is, úgy hogy az egymásután érkező ügyvé-

dek végül is rendőri segítséget kénytelenek igénybe venni, hogy elfoglalhassák helyeiket.

Lassan telnek a percek, amelyek az ideges várakozásban úgy hatnak, mintha órák volnának. A teremben már sötétedik, amikor a törvényszéki szolgák petróleum-lámpákat hoznak be és kettőt a tanács asztalára, egyet-egyét pedig az ügyész és a jegyzők asztalára helyeznek. A feszüllet két oldalán a sápadtan égő petróleum-lámpák békés családi es-

ték derijét terjesztenék, ha nem volna túlságosan éles a kontraszt.

Öt óra előtt tíz perccel bevonulnak a vádlottak és helyet foglalnak a vádlottak padján abban a sorrendben, ahogy az egész tárgyalás alatt ültek. A vádlottak egyrésze feltűnően ideges. Különösen Varga és Ignác, nem tudják palástolni az izgalmat.

A vádlottak közül egyesek azonban nagyon nyugodtak, sőt vidámnak látszanak. Nagyrészt azok a vádlottak ezek, akik a tizenegyhónapi kínzó bizonytalanság és vizsgálati fogság után, most úgy várják az ítélethirdetést, mint a megváltást, mert tudják, hogy az ítélet csak felmentő lehet. Leri az arcukról, hogy milyen nehezen várják a szabadulást. Mögöttük és az oldaluk mellett azonban még bajonettes fegyházörök, a kiknek ma nem jutott ülhely.

Az ítélet

A bíróság az emelvényre vonul és a tanács tagjai is állva maradnak.

Pavlovics István elnök megkezdi az ítélet kihirdetését.

A bíróság a vádlottakat bűnösség tekintetében két csoportra osztotta. Az első csoportban tartoznak azok, akik dr. Varga György szervezőtézhez tartoztak és ténylegesen közreműködtek abban, hogy a Vajdaságban irrendenta szervezetet létesítsenek Subotica székhellyel, továbbá hogy a Délvidéki Ligát a jugoszláv állam ellen irányuló működésében elősegítsék, a vasúti park állományáról híreket közvetítsenek. Dr. Varga bűnös abban, hogy 1920. januárjában utlevél nélkül Budapestre ment, ott Huszár Károly miniszterelnökkel a vajdasági területek elszakításáról tárgyalt és töle megbízást fogadott el, hogy ebből a célból itt szervezetet létesítsen és annak tagokat toborozzon. Állandó összeköttetésben állott a magyar kémszervezetel és ezt a működését egészen 1921. október végéig, letartóztatásig folytatta.

Ignác Gyulát a bíróság bűnösnek

mondotta ki azért, mert 1920. április végén dr. Varga irodájába lépett be, tudott dr. Varga működéséről és vele mindenben együttműködött. Sachs Zoltán vezérkari kapitány lakására híreket vitt, siffrizott leveleket írt, egészen október 31-ikén történt letartóztatásáig.

Német Imre bűnös abban, hogy tudott a szervezetről, dr. Varga György és Ignác részére 1921. szeptemberéig kurírszolgálatot teljesített és ezért jutalomban részesült.

Hajdu Gyula be volt avatva a szervezet működésébe, annak aktív tagja volt. Beeskerekről állandóan adatokat küldött dr. Varga részére 1921. szeptember haváig.

Dr. Varga és Ignác közvetlen, Német és Hajdu pedig közvetett összeköttetésben álltak a Délvidéki Ligával.

Veresbaranyi Mátyást, Demeter Aladárt és dr. Völgyi Jánost bűnösnek találta a bíróság azért, mert tudtak a szervezet létezéséről és arról az illetékes hatóságoknak nem tették jelentést.

Ezek alapján a bíróság az állam fokozottabb védelméről szóló törvény értelmében

dr. Varga Györgyöt 15 évi, Ignác Gyulát 12 évi, Német Imrét 8 évi, Hajdu Józsefet 10 évi, Veresbaranyi Mátyást, Dömötör Aladárt és dr. Völgyi Jánost 5—5 évi fegyházbüntetésre és a felmerült költségek megfizetésére ítélte. A büntetésből az elítélteknek a vizsgálati fogságból kilenc hónapot kitöltöttnek vez a bíróság, a költségeket pedig behajthatatlannak nyilvánítja.

Pospek Ferencet, Sárjai-Szahó Krisztinát, Pálffy Gyulát, Pálffy Istvánt, Nagy Józsefet, Jakab Sámuel, Szedlár Józsefet, Heim Antalt, Tumbász Bélát, Deák Sándort, Varga Kaiser Imrét és Sebestyén Antalt felmenti és elrendeli azonnali szabadlára helyezésüket.

A rendelkező rész kihirdetése után az elnök átter az ítélet indokainak ismertetésére.

Az ítélet indokolása
Dr. Varga György 1920. január hónapban utlevél nélkül Budapestre utazott és ott Huszár Károly minisz-

terelnökkel megbeszélést folytatott, aki megbízta öt elszakadás esetén e területek vezetésével.

Dr. Varga maga beismerte a rendőrség és a vizsgálgató előtt, hogy összeköttetésben állott az SHS állammal ellenséges politikai társasá-

kokkal beismerte, hogy beszélgetést folytatott Huszár Károly magyar miniszterekkel és visszatérése után azonnal összehívották és lépett Sach Zoltán vezérkari kapitányra. Ignác Gyulát, amikor hozzá felépett, beváltta tervébe és mint volt vasúti tisztviselőt arra használta fel, hogy a vasutasokat szervezetbe gyűjtse és általuk a hírszolgálat lebonyolítását megkönnyítse. Így Ignác Gyula titkára lett a szervezetnek. A külföldet informálta az állam anyagi helyzetéről és az országban uralkodó hangulatról. Titkos működésük és óvatosságuk bizonyítékul szolgált az a tény, hogy a hírszolgálatot chifre-el bonyolították fel, aminek létezését dr. Varga maga beismerte. A titkos jegyű irást azért használták, hogy az állami ellenőrzést kiküldjék. Német Imre vonatvezető Vargától kapott és hozzá vitt sifiróztott levelet. Azonfelül Varga a hadihelyzetéről jelentéseket küldött, memorandumot szerkesztett, amelyben követelt ezeknek a területeknek minél előbb Magyarországhoz való visszacsatolását. A bíróság bizonyítéknak tekintti azt a körülményt is, hogy dr. Varga villamos égrőket kapott Magyarországból anyagi támogatás fejében. Ignác és Vörösbányai is beismerték, hogy dr. Varga volt a szervezet vezetője.

Ami dr. Vargának azt az előadását illeti, hogy beismerté a vallomása a rendőrségnél szenvedett tetleges bántalmazások hatása alatt tette, a bíróság ezt az eskü alatt kihallgatott rendőrkapitányok vallomásával megcáfoltnak tekinti. Nem áll meg tehát a vádlottak az a védekezés, hogy kényszer hatása alatt tette beismert vallomását. De ha a bíróság mindent figyelembe is venné, akkor sem fogadható el a vádlottak az a védekezés, mert a főtárgyalás során szintén beismerte a terhére rótt cselekményt. A bíróság nem fogadhatta el dr. Vargának azt a védekezését sem, hogy családi ügyeinek rendezése végett utazott Budapestre, mert a Magyarországon 1920. januárjában fennállott és a bíróság előtt ismert forradalmi állapotok következtében hagyatékai ügyet öt nap alatt lehetetlen volt elintézni. A bíróság tehát megállapítja, hogy Varga kizárólag azért utazott Budapestre, hogy ott Huszár Károly miniszter-előnökkel tárgyalásokat folytasson.

Ignác Gyula maga beismerte, hogy volt Sachsnál. Vitti és hozott levelet Vargától és Vargának. Bevallja titkát, továbbá, hogy Varga tudtán kívül is küldött értesítéseket. A bántalmazásokat a bíróság a tanuvallo-mások alapján nem látja beigazolt-nak. A bíróság sem fogadhatta el a vádlottak azt a védekezését, hogy nem ismerte a levelek tartalmát, miután ő maga is küldött értesítéseket. Vörösbányai és Német is kijelentették, hogy kaptak Ignác részé-re szóló levelet.

Német Imre teljes beismertő vallomásával tisztáta képtét adta az egész titkos szervezetnek. Bevallotta, hogy Hajdu, Ignác és Varga adtak át neki leveleket továbbítás végett. A bíróság nem fogadja el Németnek azt a védekezését, hogy a levelek tartalmát nem ismerte, mert a kérdéses időben a postai forgalom teljesen normális volt és így feltétlenül gyanusnak kellett előtte feltűn-nie, hogy öt küldőnként használják fel olyan levelek továbbítására, melyeket elintézés helyett római számok-kal voltak megjelölve.

Hajdu József maga beismerte, hogy Német utján leveleket küldött Varga részére. Beismerte, hogy ő is kapott villamos égrőket.

Vörösbányai Mátyas, Demeter Aladár és dr. Völgyi Jánosnál szemben a bíróság nem látta beigazolt-nak, hogy a titkos szervezetnek ak-tív tagjai voltak. Völgyit maga dr. Varga és Demeter terhelte azzal, hogy tudott a szervezet működéséről.

Pálffy Gyulára vonatkozólag a bíróság megállapítja, hogy nemcsak,

hogy nem vett részt a szervezet működésével, hanem Németen kívül senki sem ismer a vádlottak közül. Ő maga beismerte, hogy kapott egy chifre-t, megmondotta, hogy az hol található, amivel megkönnyítette a rendőrség nyomozását. Bevallotta, hogy Némettől kapott egy levelet, a mit azonban visszaadott, mert nem tudta, hogy kitől ered.

A többi vádlottaknál is hebizonyítottunk veszi a bíróság a terükre rótt cselekményt, amely azonban nem büntetendő.

Az enyhítő körülmények

A büntetés kiszabásánál a bíróság enyhítő körülménynek veszi valamennyi vádlott beismertő vallomását, büntetlen előéletét és Hajdu kivételével az ártatlan csalódot. Dr. Vargánál súlyosbító körülménynek veszi jogi képzettségét és azt, hogy a bűncselekményben mint felbújtó szerepelt.

Az ítélet felolvasása után Pavlovics elnök magyar nyelven röviden ismertetve a vádlottakkal az ítélet és annak indokolását.

A jogorvoslatok

A kihirdetés után Uszkokovics Iljia államügyész, közvádló kijelenti, hogy megnyugszik a dr. Varga Györgyre, Ignác Gyulára és Hajdu Józsefere kiszabott büntetésben, Német Imre, Vörösbányai Mátyas, Demeter Aladár és dr. Völgyi János büntetésének telemelése végett le-lebbezést jelent be. Valamint feleb-bezést jelent be a felmentések ellen.

Dr. Varga György felebvezést jelent be, mert szerinte azok a tények, melyeket a bíróság megállapított, nem képezik bűncselekmény tárgyát. Felebvez amint is, mert a tárgyalás során olyan okiratot olvasott fel a bíróság, melyet nem lett volna szabad a nyilvános tárgyaláson felolvasni, továbbá, mert a bántalmaz-tására vonatkozó bizonyítási indítványát a bíróság elvetette, végül pedig azért felebvez, mert a vád ki-terjesztése nem felel meg a törvény-szerű követelményeknek.

Dr. Skaller Lovró, Varga dr. védője, esatlakozik védecének beje-lentett felebvezéshez és kéri az íté-letnek írásban való megbeszítését.

Megnyílnak a fogház kapui...

A kémkedési pör utolsó jelenete az akonyodó őszi estén a fogház kapuja előtt játszódik le. Szürkül, mire a nagy tömeg a tárgyalási ter-mekből kijönnek. A közönség oda-áramlik a fogház bejárójához, hogy lássa a nagy pör felmentettjeinek szabadulását, lássa az örömet, a sí-rást, az ölelést, amely a szabadulók-nak osztályrészül jut.

Sötétre fordul, lassan, — még min-dig nem jön ki senki. Ottbenn, a fog-ház irodájában még el kell intézni a formásokat. A kapu előtt csak fekete szilhetettek mozognak, — nyugsgó tömeg, amelyet öt detektív-nek kell időnként visszaszorítani a kaputól. Sok az idegekre megy a já-ték. Itt pedig vibrálnak az idegek, mindenki nagy, szivetépő jelenetet, sikolyt, ölelést, hitvesi csókot akar látni.

Fiákkerek jönnek a kiszabadul-takért; nyolc koci vár, hogy hazaró-pítsa őket az otthonba, amelyet ősz-szint hagytak el és ősszel látnak vi-szont. Egy esztendő pergett le az-óta. És új levélhullásnak kellett jö-nie, amely kiderült, hogy kik találtak bűnösöknek és kik ártatlanok-nak...

Mozgás támad... A kaput védők hátrább parancsolják a tömeget a ki-járatból, ahol elsőnek Pospék Ferenc jelenik meg. Mögötte szállingóznak a többiek, Pálffy gyógyszerész a fe-lségével, amint Sebestyén bicog

Singer Béla dr., Ignác Gyula vé-dője felebvezést jelent be, mert a vádlott tette nem képez bűncselekmény-t.

Belles Radomir dr., védecének, Veresbányainak és Németnek érde-ken felebvezést jelent be és kéri, hogy az ítélet jogerőre emelkedéséig védecéit helyezze szabadlábra.

Dr. Petrovics János dr. Völgyi el-ítélés ellen jelent be felebvezést.

Dr. Pataki Antal Demeter és Haj-du védője felebvezést jelent be a büntetés kiszabása ellen.

Dr. Magarasevics Sándor és dr. György Imre a felmentett vádlottak védői a felmentés indokai miatt je-lentenek be felebvezést.

Pavlovics elnök végül kihirdeti, hogy a benyújtott felebvezéseket tu-domásul veszi és azoknak felterjesz-tését elrendeli. Kihirdeti a bíróság-nak azt a határozatát, hogy

dr. Varga, Ignác, Német, Haj-du, Veresbányai és Demeter tovább is fogságban maradnak. Dr. Völgyi Jánossal szemben a házörizet fenntartását rendeli el, a felmentett vádlottakat pe-dig nyomban szabadlábra he-lyezi.

Ugy az ítéletet, mint az indokolás felolvasását a legnagyobb csendben hallgatta végig a közönség, csak a végén, amikor Pavlovics elnök ki-hirdeti a felmentettek azonnali sza-badlábrahelyezését, hangzik fel taps a teremben.

A közönség éppen oszladozik, a mikor hirtelen egy női sikoly resz-ketteti meg a termet. Az elítélt dr. Völgyi János felesége újultán dől a vádlottak padjára, ahová férje mel-lé férfkötött. A védőügyvédek maguk sietnek vízért és a lassan magához-térő, zokogó asszonyt ismerősei igyekeznek megnyugtítani és a te-remből elvezetni. A szomorú incidens miatt, csak nehezen fázózik a közönség, az elítéltek és felmentet-tek is még a teremben vannak és megdöbbenve nézik a szerencsétlen, zokogó asszonyt.

A teremben már egészen sötét van, amikor ezzel a szomorú finál-éval befejeződik a főtárgyalás.

edékmókjával. A hívős szellő, a sza-bad levegő megapajta őket, nagyob-bat lélegzenek, azután mennek, ki kocsin, ki gyalog — haza. A nagy jelenetre hiába vár a közönség: azt, ugy látják, még bent a fogházban elintézték hozzátartozóikkal a volt vádlottak.

Két feketekendős asszony vár Sá-rai-Szabó Krisztinára: az anyja és a nővére. Némán egymás nyakába borulnak, a nővére a fekete nagy-kendőt a vállára akarja borítani Krisztinának, de ez elhárítja...

Sebestyén nem várja rokon. Nyolc-tíz fiatalember lép hozzá a fogház előtt, kezét fognak vele. Sebestyén siet.

— Holnap a hivatalban találkozunk. — mondja, — azután gyors lépésekkel megy hazafelé.

A többiek is percek alatt eltávoz-nak — haza és holnap már mennek hivatalba, gyógyszerterába, vagy új hivatalt keresni az elvesztett helyett.

A nagy jelenetből csak a fogház-komor épülete, az est sötéte marad, mint kopár díszet, a nézőkön pedig diergetősen fúj végig a hívős őszi szél...

A kémkedési pör ítélethirdetésé szerdán délután háromnegyed har-koz fejeződött be és ugyanakkor már a közönség a Bácsmegeyi Napló-nak a nagyobb üzletek kira-kataiba és a kávéházak ablakaiba ki-tett jelentéséből értesült az ítéletről.

A közönség óriási érdeklődéssel várta ezt a jelentést és tömegesen állt késő estig a Bácsmegeyi Napló-piakájai előtt. Állandóan szóltak a szerkesztőség telefonjait és nemcsak helyből, hanem Beogradból, Zagreb-ből, Novisadról, Beecsekerekről és a Vajdaságnak még sok helységéből érdeklődtek az ítélet iránt.

Nem küldött az antánt ultimátumot Magyarországnak

Bizakodó a magyar kormány hangulata a jóvátétel ügyében

Budapestről jelentik: Az utóbbi napokban ismét előtérbe nyomult a jóvátétel kérdése és a legkülönböz-bőbb, gyakran szinte riasztó híreket röptettek világgá. Ezeknek tisztáza-sa végett beavatott helyről a követ-kező nyilatkozatot tették:

— A jóvátétel körüli tárgyalások, egy év óta folynak és a kormány, mindent elkövet, hogy ezt a bonyo-lult kérdést az antanttal lehetőleg kedvezően rendezze. Ezért utazik Korányi is Párisba, — ami azonban korántsem jelenti azt, hogy e kér-désben valami újabb, vagy sorsdön-tő momentum merült volna fel, vagy ultimátum érkezett volna.

— A tárgyalások anyagába befo-tartozik az állatjóvátételén kívül még számos más probléma, így a román károok is. A hadikárpótás kérdése, illetve a jóvátételi követelés olyan formában, mint Németország szemben, nálunk nem vetődött fel, s a kormány reméli, hogy erről nem is lesz szó. Az ország gazdasági helyzete ugyanis olyan kétség-beesztő, eddigi veszteségeink oly nagyok, hogy ezt az antantnak is te-kintetbe kell vennie, bár idáig ez-irányban sem kedvező, sem kedvez-telen támpontot a tárgyaló felek nem tudtak szerezni. Különös al-talultása tehát e kérdésnek nincs, s minden ezen túlmenő híresztelés csak kombináció vagy — spekuláció.

— Az egész jóvátételi ügyet kü-lönben, amely eddig a kereskedelmi miniszter hatáskörébe tartozott, most a földművelésügyi miniszterhez tették át, és nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter a szak-körök bevonásával alapos megfont-olás és tanulmány tárgyalás tette a Jóvátételi Bizottság esetleges újabb követelését. A földművelésügyi mi-niszter és a gazdasági szakörököl azon az állásponton vannak, hogy Magyarország kötelezettségének teljesítésében elment a legvesző ha-tárig és mai rendkívül nehéz pénzü-gyi helyzetében újabb súlyos ter-heket nem vállalhat magára.

Az antant legutóbbi figyelmeztető jegyzékére is ilyen értelemben vá-laszol a magyar kormány, amely reméli, hogy Párisban figyelemmel lesznek Magyarország súlyos pénzü-gyi helyzetére.

Budapestről jelentik: Báró Korá-nyi Frigyes volt pénzügyminiszter és Valkó Lajos kereskedelmiügyi miniszter szerdán este Párisba utaz-tak és magukkal vitték a magyar kormány terjedelmes memorandum-t, amelyben a jóvátételi bizottság jegyzékére válaszol. A memoran-dumban a magyar kormány a Mag-yarországtól lerakott területeken levő államjavak értékének felvéle-lét és beszámítását kéri.

Szerdán megkezdte a jóvátételi bizottság a magyar jóvátételi ügy-nek tárgyalását és ezzel egyidejűleg az osztrák-magyar jóvátételt is tár-gyalni fogják. Ausztria és Magyar-ország között máris nagy ellentétek mutatkoznak, amennyiben Ausztria körtérítést követel Nyugatmagyar-ország késeedelmes kiirítéséért, míg ezzel szemben a magyar kormány a velencei egyezmény értelmében a nyugatmagyarországi államjavak megtérítését kívánja.

Baj van a tanítók fájával

A város tudvalegleg már gondoskodott az iskolák és középületek, valamint a városi alkalmazottak részére szükséges fa-szükséglete beszerzéséről és a szállítással megbízott Commercía részvénytársaság már meg is kezdte a fa leszállítását. A jelek szerint tehát a város faellátása a szükséges időre biztosítva lesz, azonban a tanítók faellátása körül bajok merültek fel.

Szokásos ugyanis és tavaly is úgy volt, hogy a tanítók éppúgy, mint a városi tisztviselők részületek kedvezményes faellátásban, azonban a legutóbbi közgyűlés elő a város csak azt a javaslatot terjesztette, hogy a városi alkalmazottaknak juttathasson tízfélét 50 százalékos árengedménnyel, a tanítókról azonban eddig szó sem volt.

A subotici tanítószög körében emiatt nagy az elkeseredés és a tanítók rámutatnak arra, hogy a kedvezményes városi fa évek óta már illetményeikhez tartozik és azt különösen a mai gazdasági helyzetben és a magas faárak mellett nem nélkülözhetik. A tanítók különben is olyan biztosan számítottak a városi kedvezményes fára, hogy eddig nem is gondoskodtak másirányú fa-beszerzésről és már ezért is nagyon sérelmesnek tartanák, ha az elhangzott ígéretek ellenére sem kapnák meg a városi fát.

A városi tanács értesülésként szerint még nem döntött végleg ebben a kérdésben, de nem zárkózik el a tanítók faellátásától, ha erre a célra elegendő fája marad a városnak. Viszont tény az is, hogy a tanítók nem várhatnak a döntésre a tél beálltáig, hanem idelekorán tudniuk kell, hogy számíthatnak-e a kedvezményes városi fára, vagy sem.

Épül a novisádi Duna-híd

• Uj városrész építését tervezik a Duna-parton

Novisad specialitása a fa hídja melyről már régen megállapították, hogy azon a teherforgalom veszélyes, a felelősséget az esetleges bajokért a város nem viseli — de a tehercocskik azóta is átmennek rajta — s pedig eddig baj nélkül.

Ez a fahíd már csak egy, vagy másfél évig fog díszelnekedni a Dunán, mert az új vashíd építkezései serényen folynak. Novisad új hídja — ha Zsüinszky József budapesti műegyetemi tanár tervei szerint épülne fel — a legszebb hidak egyike lett volna, de a drágaság folytán a tervekét át dolgozta Prest Jovan beogradi mérnök s minden dísz lefaragtak róla, úgy, hogy az új híd dísz nélkül, egyszerűségében fogja szolgálni Novisad és Pétervárad között a forgalmat.

Már hetek óta mindkét oldalon munkások seregei sürgődjönek s az első hidpillérek beton alapépítményein dolgoznak. Az új híd, mely 303 méter hosszú lesz, 4 pilléren fog nyugodni, melyből kettő a vízben, kettő pedig a szárazföldön lesz. A híd szélessége 10 és fél méter, melyen 6 méter széles kocsiút s ennek két oldalán gyalogút vezet. A hidon vezet majd át Péterváradra a villamos vasút sínjárja, hogy közelebb hozza a petrogradiakat Novisadhoz.

Az új híd novisadi része a sétatér mögött lesz s folytatásával annak a megátutnak, melyet a Szabadságtérrel kiindulva akarnak kiépíteni.

Az új híd építésével kapcsolatban véve, a sétatert is rendezik. Az új hídolt sugáralakban fognak kiindulni egy új városrész utcái, rendezni fogják a parkot, úgy, hogy ez az új rész lesz Novisad legszebb részlete.

Az új híd alkatrészeinek nagy-

része már meg is érkezett Németországból, honnan a jóvátétel számlájára vásárolta az SHS. állam. Az államépítészeti hivatal a munkálatokat szakadatlanul folytatja, de így is eltelik *másfél év*, míg a mostani fahíd átadja helyét az új vashidnak.

Az orosz kormány jegyzéket intézett Beogradba a török kérdésben

Tiltakozik az antánthatalmak eljárása ellen

Beogradból jelentik: *Nasies* külügyminiszter a moszkvai szövetségi kormánytól rádió táviratot kapott, melyben a szovjet kifejtői álláspontját a keleti kérdésben.

A jegyzékben az orosz kormány energikusan tiltakozik az antánthatalmak eljárása ellen, akik Konstantinápolyt és a Dardanellákat semlegessé akarják tenni. Oroszország szövetségeseivel, Ukrajnával és Georgiával együtt

Törökország mellett elsősorban érdekelt a tengerszorosok szabadsága kérdésében. A nyugati hatalmak régebben, mikor Oroszország még nem volt olyan helyzetben mint ma, mindig elismerték az oroszok jogait, amely az összes nemzetközi egyezményekben is le van fektetve. Követeli a szovjetkormány, hogy a *felelőtlen hajós szabadsága Oroszország javára szabályozassék.*

Az állam névcseréje

Protics Sztoján nem helyesli a „Jugoszlávia“ elnevezést

A zagrebi konferencia ismeretes határozata, mely az állam hivatalos elnevezésének Jugoszláviára való változtatását követeli, az egész közéletben élénk visszhangra talált és mindenfelé nagy vitákra ad alkalmat. Nyilatkozott ebben a kérdésben Protics Sztoján is, aki a zagrebi „Obzor“-ban fejti ki nézetét. Proticsnak nem tetszik a Jugoszlávia név, de elismeri, hogy akik ezt az elnevezést ajánlják, azok hazafias és az egységes állam szeretetéből fakadó indokból cselekszenek. A jelenlegi elnevezés praktikus okokból nem bizonyult alkalmasnak és ha ez nem is nagy baj, mégsem lát semmi kivételt abban, hogy együttesen új, rövidebb és az egy-

séget jobban kifejező nevet keressünk, vagy pedig olyan nevet, amely a gyakorlatban röviden és egységesen alkalmazható.

Ez legkönnyebben úgy volna elérhető, ha a jelenlegi elnevezés elő a južnoslovenska (délsláv) szót tennék. Így a következő nevet kapjuk: *Južnoslovenska Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca*. A gyakorlatban azután valószínűleg csak az első két szót alkalmaznák: Južnoslovenska Kraljevina, amely kielégítheti azokat is, akik a változást ajánlják s amellett jobban meg is felel a nyelv szellemének. A név másik fele pedig azt bizonyítaná, hogy még mindig csak benne az összes délslávok.

Fontos tanácskozások Beogradban

A kormány katonai célokra nagyobb hiteleket kér — Beogradba hívták a királyi család tagjait

Beogradból jelentik: Szerdán a kormány konferenciára hívta össze az összes parlamenti pártok vezetőit. Az értekezleten a kormány részéről Trifkovic, Kumanudj és Timotijevics miniszterek vettek részt. A pártok részéről Davidovics (demokrata), Jurisics (radikális), Lázics (földművespárti), Grofenik (kmetpárti), Dulibics (klerikális) voltak jelen.

A miniszterek ismertették a pártvezérekkel a kül-és belpolitikai helyzetet. Ezenkívül arról is tájékoztatták őket, hogy a kormány sürgősen több hiteljavaslatot fog benyújtani, melyben katonai célokra kér hitelet. Határozatot nem hoztak.

A demokratapárt titkársága csütörtök délelőtt 10 órára összehívta a klub ülését. Az ülésen Davidovics jelentést fog tenni a pártvezérek konferenciájának lefolyásáról. Az ülésen határozni fognak a hadügyminiszternek adandó hitelek fölött is.

A vezérkari főnök a királynál

Beogradból jelentik: *Pesics* tábornok, vezérkari főnök szerdán délelőtt kihallgatáson jelent meg Sándor királynál. Mint hírlak

vezérkari főnök a hadsereg állapotáról referált a királynak.

Beogradba az a hír van elterjedve, hogy a görög trónörökös Beogradba utazott.

Hazahívták a királyi ház tagjait

Beogradból jelentik: Kormánykörökben elterjedt hírek szerint az udvar táviratilag felszólította a külföldön tartózkodó Jelena hercegnőt, Arzén és Pál hercegeket, hogy Mária királynéval együtt térjenek vissza az országba. A királyi család tagjait azért hívják vissza, hogy résztvegyenek a koronatanácson.

Davidovics meghátrál?

Beogradból jelentik: A Tribuna szerint Davidovics Ljuba arra a belátásra jutott, hogy akciója a demokratapártban nem biztat s kerrel. Krszlelj, Demetrovics és Timotijevics közölték Davidovicscsal, hogy majdnem az egész párt *Pribicsevics* oldalán van és hogy a klub plenáris ülésén nem számíthat többségre. Davidovics már legutóbbi nyilatkozatában kijelenti, hogy ő mincsem az alkotmány revíziója mellett, meg is kezdte a visszavonulást.

A városi takaréék

Megválasztják az új pénztintézet igazgatóját

A városi takarékpénztár felállítására vonatkozó tanácsai javaslatot a hétfői közgyűlés tudvalegleg elfogadta és ennek következtében már komoly stádiumban vannak az új városi pénztintézet szervezési munkálatai.

A napokban már összehívják a takarékpénztárnak a közgyűlésen megválasztott igazgatóságát, amely azután formálisan megalakul. Az igazgatóság elnöke az alapszabályok értelmében a mindenki polgármester, az alelnököt pedig az igazgatóság tagjai közül választják meg.

Az igazgatóság megalakulása után azonnal megválasztják az ügyvivő igazgatóságot, a végrehajtó és bírálbizottságot, valamint a takarékpénztár igazgatóságát, jogtanácsosát és tisztviselőkat.

A városi takarékpénztár, kezdő alapítója, amint már megírtuk, az eladandó városi földek árából fog kikerülni. Ennek a földeladásnak a miniszteri jóváhagyását már a napokban várja a városi tanács és megérkezése után azonnal megtörténik az árverés, úgy, hogy a szükséges alapítóké rövidesen rendelkezésre fog állni.

De ettől függetlenül is feltétlenül még ebben az évben megkezdik működését a városi takarékpénztár, sőt a város ezentul történő üzletközéseit már a megalakuló városi takarékpénztár számlájára szándékozik fordítani.

Meghiusult

Gömbös és Friedrich kormánybuktató kísérlete

A magyar politikai körökben a legnagyobb érdeklődéssel az egységes párt mai értekezlete tölti el, amelyen először kerül szóba a Gömbös-féle fajvédelmi koncentráció ügye. Feltűnik, hogy a fontos pártértekezletre Bethlen István miniszterelnök nem érkezett vissza Budapestre, hanem azon a miniszterelnök helyett Klebelsberg Kunó gróf jelenik meg a kormány Budapestben időző tagjaival együtt. A miniszterelnök helyettese közölte Gömbösökkel, hogy amennyiben az értekezleten komoly formában ohejtanak a párt különféle frakcióiban különkülön fogadott koncentráció ügyét felvetni,

abban az esetben a miniszterelnök hazahívása iránt fog intézkedni. Miután azonban Gömbösök tekintettel az eddigi eredménytelenségre és erős ellenvéleményre, amgy nem akarnak a kérdésben erőpróbat, közölték, hogy az ügyet az értekezleten komoly formában nem fogják szóvátenni.

Igy természetesen a miniszterelnök hazautazása elmaradt.

Amennyiben mégis felvetődnek a kérdés, afölött a miniszterelnök visszakerettség még *diszkussziót* sem engednek meg a pártban.

Egyébként Bethlen miniszterelnök már pénteken visszakerkezett Budapestre és akkor fog végleg elődlni a keresztény koncentráció kérdése, amely azonban ma már teljesen meghiusultnak tekinthető. Maga a kormánypárt tagjai nézik mind nagyobb ellenszenvvel az új alakulást, amelynek meghiusulását leginkább az pécseteli meg, hogy élén Gömbös és Friedrich állanak.

Gyilkosság a szegényházban

Egy koldus, akit a pénzéért vertek agyon

Az osjeki szegényháznak szomoru és véres szencziója van; egy beteges és jóformán magával is tehetetlen aggyastán meggyilkolta ápolótársát, hogy csekély értékű holmijaihoz hozzájuthasson.

Néhány nappal ezelőtt a — mint megírta — az osjeki városi szegényházban titokzatos körülmények között, eszméletlen állapotban vérbefagyva találták az egyik hálókamrában *Nemeskál* Dragutin 83 éves koldust, akit a szegényházban ápoltak. A nyakán rettegésig vágott seb tátogott, amiről mindenki azt hitte, hogy önkézevel ejtett magán.

Az öreg embert bevitték a kózkörhöz, ahol két napig eszméletlenül fektették, a harmadik nap meghalt a nélkül, hogy a hatóság kihallgathatta volna.

A nyomozás aktái le is zárultak azzal, hogy *Nemeskál* Dragutin öngyilkosságát követelt el. Ma aztán világlóság derült az ügyre.

A szegényházban ma nagytakarítást rendeztek, amely alkalommal egy ócska ládában egy baltára bukkantak, amelynek feje is, nyele is még ragadós volt a fellig rászáradt vértől. A különös lelet gyanút keltett, később pedig, amikor egy *Lechner* Mária nevű úvárosi asszony a sajátjának ismerte föl a baltát, határozottabban kezdett ölteni az a hit, hogy a baltával végeztek ki gonosz kezek a szerencsétlen *Nemeskál*.

Lechner Mária elpanaszolta, hogy a baltáját valószínűleg *Zandt* Viktor, szegényházi ápoló lopta el, aki a gyilkosság előtti napon kéregetni járt nála, már akkor fölötté, hogy az öregember erősen nézegett a szerencsétlent, sőt még a kezébe is vette és sújtani próbált vele.

Zandt Viktor éppen koldulni köruton volt, mikor megtalálták, s a nyolcvan éves aggyastán az első kérdésre bevallotta, hogy a baltát ő hozta el *Lechner* Máriaától, még pedig azzal a szándékkal, hogy *Nemeskál* megölje. Elmondta, hogy *Nemeskál*

akl már régóta életunt volt, fölkeréte ott arra, hogy isse agyon és ő nem tudta megatadni a barátja kérését...

Közben *Zandt* a holmijai között a rendőrség megtalálta a meggyilkoltnak számos apróságát és néhány száz dinárnyi megtakarított pénz

zeszekjét.

Mivel a rablógyilkos aggyastán különben sem egészen rendes észjárása, a vizsgálóbíró rendeletére a stenjelvel elmeógyógyintézetbe fogják szállítani *Zandt* Vikort megfigyelés végett.

Lemondott a görög király

Inog a szultán trónja — Thráciában forrong a török lakosság

A török kérdés feileményeit a nagyhatalmak diplomáciája az angol-francia megegyezés dacára is a legnagyobb nyugtalansággal figyeli. Minden attól függ, hogy a győzelmes *Kemal* pasa nem áll-e teljesítetlen követeléseket a nagyhatalmak javaslataival szemben. Nagyon jellemző a helyzetre egy vezető diplomata nyilatkozata, mely a *New York Herald*-ban jelent meg. A nyilatkozat a következő:

Europa sorsdöntő órákat él át. A helyzet olyan bizonytalan, mint 1914. nyarán. Nem valószínű, hogy Kemal elfogadja a javaslatoikat. A bizonytalanság kétségtelenül még egy ideig fog tartani és a diplomataknak részen kell lenniük, mert kis hibák feldőlhetnek nemcsak a bekezeszrodéseket, hanem az amugy is labilis egyensúlyt és szövetségeket. Ova intek mindenkit az optimizmusról.

Görögországban a nagyhatalmak határozata, mely visszaadja Thráciát a törököknek, teljeseen felborította a helyzetet. Mint a Reuter-ügynökség jelenti

Konstantin görög király lemondott.

A kormány a Párisban tartózkodó Venizeloszhoz akar fordulni, hogy vegye át a kötsége csett ország vezetését, mint diktátor. A Chicago Tribune jelentése szerint a görög kormány egyik tagja, *Zaimis* azt a megbízást kapta, hogy utazzék hadléktalanul Párisba és ott ismertesse Venizelosz volt miniszterelnökkel a kormány helyzetét.

Beogradba érkező hírek is megerősítik a görög király lemondását. A »Novi List« athéni jelentése szerint az elmúlt éjjel Athénben nagy zavargások voltak *Konstantin* királyt meg-

fosztották trónjától és *György* trónörökösét kiáltották ki királynak. Ujabb két hadosztályt mozgósítottak.

A beogradi belügyminiszterium a gyevegyelai rendőrkormányzótól jelentést kapott, mely szerint **Konstantin király lemondásának híré megerősítik. Athénben a zavargások nöftön-nönek. Konstantin eltűnt.**

Ugy hírlk, hogy egy görög szigetre menekült, más verzió szerint Athénben bujkál.

Kemal ellenjavaslatai

Párisi jelentés szerint az angorai kormány választást szerdára várják. Angol körökben úgy tudják, hogy *Kemal* pasa ellenjavaslatokat fog tenni, elsősorban ragaszkodni fog a *Dardanellákon való átéléshez* és *Trácia török megszállásához, tovább Bulgária és Oroszországnak a békekonferencián való részvételéhez.* *Kemal* pasa követeli tovább, hogy az angol flotta a tárgyalások alatt semmiféle katonai mozdulatokat ne végezzen.

Londonon át érkező jelentések szerint a nagyvezér, a külügyminiszter és a belügyminiszter a szultánt benyújtották lemondásukat. Hír szerint nacionalista kormány fog alakulni és valószínűleg *deironizálni fogják a szultánt, akit a jelenlegi trónörökös fog követni.* Párisi jelentések szerint a nagyvezér közölte a *Kemal*-kormánnyal, hogy a konstantinápolyi kormány nem akar az angorai kormánynak nehézségeket okozni. Musztafa *Kemal* pasa valószínűleg főkommandyót fog Konstantinápolyba küldeni. Konstantinápolyi táviratok szerint a békétárgyalások elé *Kemal* pasa súlyos fölitéle-

ket szabott, követeli az angol csapatküldések beszüntetését, saját csapatainak Tráciába való bevonulását és Oroszország részvételét a békétárgyalásokon.

Konstantinápolyból jelentik: *Keletráciában* a mohamedánok hangulata nagyon izgatott a görögök ellen. *Lüleburgaszban* a török lakosság elűzte a görög tisztviselőket és a kis számú görög lakosságot, a hatóságok zászlait letépték. Konstantinápolyban az angol tisztiek a lakosság hangulata miatt nagyon nyugtalanok, a helyőrség nem érzi magát biztonságban a városban. *Harrington* tábornok *Brock* admirálissal megvitatta a rendfenntartási intézkedéseket.

Kopenhágából jelentik: Moszkvai jelentés szerint Karahan helyettes, külügyi népbiztos az antantállamok kormányához új jegyzékét intézett, amelyen utalással Oroszországnak különleges helyzetére a Fekete-tenger partján, a legnagyobb mértékben követeli Oroszországnak, de egyúttal a többi balti államnak a keleti konferencián való részvételét, fenyegetően hangzik a jegyzéknek az a passzusa, hogy békés megoldás csak úgy képzelhető, ha a Fekete-tengeren érdekel valamennyi államot egyesítik a konferencián.

A katonai helyzet

A Reuter konstantinápolyi jelentése szerint az *Errenköimel* betört lovasosztagon kívül *Digha* felől is egy másik hadosztály is átélte a semleges zóna határát. Ezeket a csapatmozdulatokat *Kemal* pasa még a szövetségesek jegyzékének megérkezése előtt határozta el, úgy hogy nem tekinthető feltétlenül támadásnak.

Párisból jelentik: A *Matin* jelentése szerint a *Maitabon* horgonyzó angol flotta: 65 cirkáló és 12 romboló parancsot kapott, hogy induljon el a Boszporuszra.

A *Daily Mail* szerint Konstantinápolyban erős helseivista agitáció folyik. *Kemal* megbízottjai a helseivistákkal együtt szítják a hangulatot a szövetségesek ellen. Az utolsó napokban röpiratokot osztogattak, melyek az angolok elleni kelteésre szólítják fel az összes mohamedánokat.

Ivánfi Jenő halálára

— Budapesti levél —

Ivánfi Jenő meghalt. Egész Budapest megilletődve tekint a Nemzeti Színház gyászdrápiájás előcsarnoka felé, ahonnan Ivánfi Jenőt, a legnagyobb magyar színészek egyikét csütörtökön délután temetni fogják. Hetekig tartott fájdalmas vívódása a gyógyíthatatlan betegséggel.

A színész, aki ezer arcot öltve látította a halált a festett képáratok világában, néman, elhelyezett szájaj íékszik most a József-utcai aglegénylakás csendes hálószobájában, a gyűrött párnákra ejtve kihútt fejét. Föltette az utolsó maszkot, amelyet az örök ügyelő csontkeze nyújt mindenki felé az élet végén. És ennek a maszknak kegyetlen ridegsége könnyeket sajtol a rátekinőt szeméből... III. Richárd, Shylock, Macbeth, Lear király s a zordon Shakespeare-tragediák körüli elsőfőtédett a rivalda. Ivánfi Jenő meghalt.

Ötvenkilenc éves korában ragadta el a végzetes betegség, amely pár év óta, rövidebb-hosszabb időre, a színpadtól is elvonta. A színpadtól, amelynek rajongó szerelmese volt s amelyet imádott s amelyen mint színész, rendező, szerző és fordító egyformán sok és nagy sikert aratott.

Mounet Sullyt vallotta mesterének s a legkiválóbb »szavalo« színészek közé tartozott. Művészi őszönét, ritka erős intelligenciáját, rendkívüli nagy és széleskörű műveltség mélyítette el. Különösen so-

kat és behatóan foglalkozott Shakespeare-rel. Mollé-re-rel, akiről egész kötetnyi tárcát, irodalmi tanulmányt írt. Konzervatív művész volt a szó nemes értelmében s erős harcban állott annak idején a *Thalia* forradalmi törekvéseivel. De ha művészi hitvallása kissé dogmatikusá merevedett is, ő maga mindig eleven érdeklődéssel kísért minden új művészeti és irodalmi mozgalmat. Játéka nem öregedett meg.

Szeghalmon született 1863-ban. Harminc évre rá már a Nemzeti Színház tagja. Először a Vasgyáros-ban lépett fel, de vonzama és tehetsége egyre inkább a klasszikusok s főleg Shakespeare figuráit tették színészi ambíciójává. Néhány nevezetes és emlékezetes alakítással tette magát ebben a nembn nagyvá, de élete igazi rendeltetéséhez akkor érkezett, amikor 1918-ban Magyarország első színházának rendezője lett. Mint színész is elmélyedt a darabokban és a szerepekben, de mint rendező százszor inkább érvényesíthette és megcsillogtathatta rajongását a klasszikusok iránt. Elsőrangú rendező volt; nemesak, mert kellet érzi és tehetsége volt meg hozzá, hanem meg volt benne a legtisztább szeretet a színpad iránt és megvolt benne a minden ízében kulturált ember élessége, sokszínűsége, nagyvonalúsága. Legkiemelkedőbb rendezői produktumai voltak az 1916-ban rendezett sorozatos Shakespeare-előadások és Arany emlékinépen tartott gyönyörű Shakespeare-est. Ugyan-

csak ő rendezte a Kisiludny Társaság Shakespeare-matinéit. A görög ciklus rendezése is az ő nevéhez fűződik.

Nagy működése a színház falain túl is életerős utakon tört előre: számtalan egyéni és mélyeséges essay-je, cikke jelent meg és egyik legteljesebb skálájú színpadi emberként mutatta őt be irodalmi tereken is.

A Nemzeti Színházból csak a kommunán alatt volt távol. A kommunán után a Nemzeti Színház élére akarták őt megnevezni, de elhárította magától ezt a feladatot. Harmincöt éves színházi jubileumakor a színház örökös tagjává neveztek ki. Előkelő körökkel tartott barátságot és külföldön is széles barát összeköttetései voltak.

1884-ben, egy ködös ősz napon bucsuzott Budapesttől egy fiatal gyerekmber, tizenhétéves talán. Még néhány héttel előtte a Színiakademia padját koptatta és most megbívtatott kapott a dícsőséges multu győri színházhoz. Őrült, hogy mehet, hogy új feladatoknak, nagy szerepeknek nézhet elébe. De mielőtt elutazott volna Budapestről, felment a Nemzeti Színház igazgatói irodájába, hogy bucsút vegyen az állami színház igazgatójától, Paulay Edőtől, aki atyai jószággal viseltetett az új színész iránt. Paulay leültette, azután az ő lefelzetesen hosszú léptelvel végigmérte a szobát, néha megállt s végigmérte az előtte riadtan ülő fiút:

— Hát, fiam, elmégy Győrbe, — mondotta neki — de azért nem kerülj el egészen a szemem elől. Még látniuk egymást. Majd küldtek neked szerepet Győrbe. A Vasember fiát, Andort, Vladimir gróft a Danisefek-ből és Gennarát a Borgia, Lucrétia-ból. Ezt a három szerepet tanuld meg, de úgy, hogy ha éjjel álmodból felvernek, akkor is tudd.

Ivánfi kissé talán megszedülve is a hirtelen örömtől, teljesítette a tanácsot. Győri szereplése alatt megtanulta szerepeit és azután játszott, a művésztől áthatott, nemes ambíció tombolt benne. Az életének nemesak célja volt a művészet, de ebben is élte ki magát. Hitt magában és hitt a mesterségében.

Elment aztán Szegedre és Kolozsvárra és azután megvalósítható régi nagy álmát és elutazhatott külföldre. Párisban az öreg Mounet Sully, Londonban Sir Henry Irving kedveltje lett, akik alap szeretettel bántak a magyar ifiuvál.

1893-ban Londonban érte Paulay sürgős távira, amellyel az igazgatót a Nemzeti Színházhoz 1893 október 4-én lépett fel először mint szerződött tag a Nemzetiben. A Vasgyáros játszott. Másnap felment az igazgatói irodába, ahol Paulay ezzel fogadta:

— Méris csak jó érzs az, ha az ember kitart valaki mellett, akiben hite van.

Igy kezdődött Ivánfi karrierje a Nemzeti Színháznál és csakhamar mint a magyar nemzet nagy művészt ünnepelek.

Kisért a mult

Botrányba fulladt Osijek közgyűlése

Osijek munkatársunk jelenti: Oriási idegesség előzte meg Osijek város tegnapi közgyűlését, mert híre futott, hogy a radikálisok leszámolásra készülődnek azokkal szemben, akik az osztrák magyar monarchia fennállása idején közigazgatási állásokat töltöttek be. Az idegesség teljesen jogosult volt, mert a leszámolás csakugyan megtörtént s az annak nyomában kipattant vihar következtében a közgyűlés botrányba fulladt.

A közgyűlést Hengi Ferenc polgármester nyitotta meg. Napirend előtt szólásra emelkedett Kockár János dr. nemzetgyűlési képviselő és a következő beszédet mondotta:

— A tisztviselői zöld asztalnál, amely azoknak helye, akiket a város közönsége bizalmával tüntet ki, ül egy ur, aki a háború napjaiban az ellenség szolgálatában állott, annak a legodaadókban a kezére játszott és közzöttünk, szerbek között, mint denuncians és testvéráru tette nevét hírhedt. Ez az ur számtalan szerbet és horvátot denuncians az ellenség katonai hatóságainál, minek következtében ezeket letartóztatásoknak, meghurcoltatásoknak, kiutasításoknak és büntetésekknek tette ki. A meghurcoltatás között voltam magam is, akit szintén denuncians ez az ur a katonai hatóságoknál, mire letartóztatott és börtönbe hurcoltak. Ez az ur, akit ilyen módon teljesen elborított az árulások szennyes mocsara, ártatlan képpel itt ül közöttünk, holott börtönben volna a helye. Ez az ur Hrszics Ferenc városi kapitány, egy diszes hivatal viselője, félnapos dotáció élvezője, bár a zagrebi tartományi kormányzóság a tél folyamán újabb viselt dolgaiért elmozdította a városnál viselt állásból.

Kockár képviselő eles támadására oriási vihar keletkezett a teremben. Hrszics kapitány sápadtan ült a helyén, lesütött szemekkel.

A nagy láрма csak sokára csillapult el, amikor aztán Hengi polgármester próbálta megvédeni a súlyos vádakkal illetett város kapitányt, de ez a kísérlete meddő maradt, szavai elvesztek az újra kitört viharban.

Kockár képviselő újabb felszólalása után — amelyben kijelentette, hogy Hrszicsnak árulási miatt a teremben helye nincs — Schramm Broteljub tanácsos szólt föl, védelmébe véve a város kapitányt. Szerinte Hrszics, aki hétfő évig a városi rendőrség főnöke volt, csupán kötelességet teljesített és hivatali esküjének tett eleget, amikor a neki impuált állítólagos árulásokat elkövette. Szerinte Kockár dr. és párt-híveinek udáz kirohanása csak azért történt, mert Hrszics — horvát; ha szerb lenne, nyugodtan hagyják.

Oriási láрма tört ki erre ismét, amelyben stentori hangon nyilatkozta ki Kockár, hogy emennyiben Hrszics továbbra is az ülésteremben marad, nyomban leteszi mandátumát. Minthogy Hrszics nem távozott, Kockár a radikálisokkal együtt azonnal el is hagyta az üléstermet.

Ekkor szólásra emelkedett Zsivnovics Vladoje városi tanácsos, aki bejelentette, hogy egyetért a radikálisokkal abban, hogy mindaddig, míg a városkapitány szerepe tisztázva nincs, nem vesz részt a város kormányzatában. Erre ő is kiment a teremből. Példáját most valamennyi városaty

Ismeretlen holttest a Ferenc-csatornában

Fegyveres rablók agyonverték egy vásárost

Kedden éjjel a bezdáni vásárról hazatérő vásárosok az éj sötétjében különös zajra lettek figyelmesek. A hang után menve, a csatorna partján a víz sodrával küzdő két lovat látták, amelyek egy kocsi elé voltak fogva. A lovakat és a kocsit kihúzták a vízből s akkor látták, hogy a kocsiiban egy özszerencsolt emberi holttest fekszik.

A holttestet még eddig nem sikerült agnoszkálni.

Valószínűnek tartják, hogy az áldozat egy vásáros, aki Bezdnából kocsin tért haza s az uton fegyveres rablók megtámadták, megölték és kifosztották. A holttestet bedobták a kocsiába s a lovakat a csatornába hajtották.

A csendőrség mindenekelőtt arra

kévette, úgy, hogy a polgármester és Hrszics kivételével most már senki sem maradt a teremben.

A közgyűlést nem lehetett megtartani s Osijek most kiváncsian várja, hogy a városkapitány ellen megindított támadásoknak mi lesz a folytatása. A kormány beavatkozására számítanak.

nézve tett intézkedéseket, hogy a holttestet agnoszkálják. Eddig azonban az áldozatot a leg gondosabb nyomozás dacára senk sem ismerték fel.

Kedden éjjel Bezdnán közelében a kazuki révén még egy rablótámadás történt, amelyet minden jel szerint ugyanazon a rablók követtek el, akik a vásárról visszatérő kereskedőt kifosztották és megölték. A rablók megtámadták a kazuki révházat. A révész menekült s a támadók a révházat kifosztották.

A révész a rablókról csak annyit tud mondani, hogy ketten voltak s katonai fegyverrel voltak felügyelve.

A csendőrség erőlyesen folytatja a nyomozást.

Színházi botrányok Budapesten

Budapestről jelentik: A Nemzeti Színház a mult héten felújította Brieux „Vörös talár” című drámáját, ami az Ebrőd Magyarok egyesületének tagjai körében nagy ellenszenvet váltott ki. A Nemzeti Színház új igazgatója, Hevesi Sándor ezzel szemben nyilatkozatot tett közre, mely szerint őt teljesen művészi szempontok vezették a „Vörös talár” előadásában és annak szerzőjéről kimutatja, hogy Franciaországban a legkonzervatívabb és legkeresztényebb írónak számít. Mindazonáltal minden esetleges botrányok elejét veendő, a „Vörös talár” a műsorról levette és helyette pénteken a „Tanner John házassága” került színpadra.

Egy másik budapesti színházban már súlyosabb botrányra került a sor. A Magyar Színházban kedden este a Tűzek című dráma került színpadra, mint eddig is, főszerepeiben Darvas Lilivel és Baló Elenérel. A színház földszinti helyeinek egy részét ez estén egy fiatal emberekből álló társaság foglalta el. A társaság igen izgatottan viselkedett. A második felvonás vége felé következik a tulajdonképeni nagy jelenet, melynek során a művésznő hosszabb monológot mond. Ennél a jelenetnél, mindjárt Darvas Lili bekezdő mondatánál három fiatalember felugrott és kiáltozva a színpad felé szaladt. Az egyik rákiáltott Darvas Lilire:

— Azonnal takarodj! Hogyan merészelnél ilyen darabot előadni?

Darvas Lili annyira megijedt, hogy elakadt a szava, majd hirtelen sikoltozásba tört ki és kiszaladt a színpadról.

A közönség körében roppant izgalom támadt. Az emberek felugráltak helyeikről, nem tudták mit csináljanak. Közben a színpadon leeresztették a vasfüggőnyt. Előkerültek a jegyszédők is, valamint detektívek jöttek, akik igazoltatták a három rendbontót. A rendezőkről igazolták, hogy az Ebrőd Magyarok Egyesületének tagjai. Fenyegetőztek, hogy a mennyiben valamit tesznek ellenük, a botrányok sora fog következni és tiltakoztak az ellen, hogy őket bekiérjék a rendőrségre. A detektívek ennek ellenére elvitték őket.

A vasfüggőnyt ezek után ismét felhúzták és folytatódott az előadás ott, ahol félbeszakították.

Az újabb színházi botrányok kios feltűnése kelletnek politikai körökben is. A liberális ellenzék vezetői a kormányhoz interpellációt akarnak intézni a torzozatos kulturbotrányok miatt.

— **Pasics visszaérkezése.** Beogradból jelentik: Pacics miniszterelnök a Simplon-expresszel tért vissza Beogradba. Visszaérkezését péntekre várják.

— **Dolgozik a törvényhozó bizottság.** Beogradból jelentik: A törvényhozó bizottság szekciója szerdán délelőtt megkezdte a tisztviselő-törvény részletes vitáját. A vita a hét végéig fog tartani; akkor a törvény a bizottság plénuma elé kerül.

— **A földművespárt kongresszusa.** Beogradból jelentik: A földművespárt országos kongresszusa szeptember 28. és 29-re Banjalukába hívta össze.

— **A munkásság a drágaság ellen.** Beogradból jelentik: Vasárnap délelőtt a „Takovo”-vendéglőben az összes szakszervezetek közös népgyűlést tartanak, amelyen a drágaság ellen fognak tiltakozni. A gyűlésre az összes szakszervezet közös határozati javaslatot szövegeztek meg.

— **A novisadi mintavásár.** Novisad ipari és kereskedelmi köréit élénken foglalkoztatja a novisadi mintavásár rendezése. Szerdán este a kereskedelmi és iparkamara helyiségében értekezlet volt, amelyen a novisadi ipari és kereskedelmi élet előkelőségei vettek részt s amelyen a mintavásár rendezését beszélték meg.

— **Felszólítás a nyugdíjasokhoz.** A nyugdíjasok egyesületének vezetősége felszólítja azokat a nyugdíjasokat, akik a városi ellátatlanok közé fel akarják vétetni magukat, hogy sürgősen jelentkezzenek öv. Czéhner Andornéknál Wilsonovavetka 34. szám alatt a hivatalos napokon. Kérik azokat a nyugdíjasokat, akik az egy dináros havi tagsági díjjal hátrálékban vannak, hogy azt sürgősen fizessék el ugyanott. Alaply Gyula főellenőrnél, mert a nyugdíjakat elvesztett tagok sürgős segélyezésére szorulnak. A segélyezésért az elnök vezetésével 15 tagú választmány intézi.

— **Zagrebben temetik el a novisadi repülőkatasztrófa halottját.** Ma délután szentelték be Povrdanovics Antalnak, a hétfői novisadi repülőkatasztrófa halottjának holttetését. A beszentelés a katolikus templom udvarán történt nagy katonai pompával. A koporsóra Uzelac kapitány a légi flotta parancsnoka hatalmas koszorút küldött ezzel a felirattal:

A levegő hősnéke, ifjú bardotomnak Uzelac tábornok.

A koporsót a tisztikar kikísérte a vasúti állomásra, ahonnan a holttestet Zagrebba viszik.

— **Amerikai párbaj áldozata** az öngyilkos orosz. Megírta a Bácsmegeyi Napló, hogy dr. Gyurianszki Viktor orosz menekült Péterváradon hétfőn öngyilkosságot követett el. Mint novisadi tudósítónk jelenti, a rendőri nyomozás megállapította, hogy dr. Gyurianszki amerikai párbaj áldozata. Az orosz emigráns szerelmes volt egy emigráns társának a feleségébe s a férj unszólására ezzel amerikai párbait vívott, ő huzta a fekete golyót s huszonegy órán belül agyonlőtte magát. A rendőri eljárás megindult a szerelmelfő férj ellen.

— **Apponyi visszakapja birtokát.** Pozsonyból jelentik: A cseliszlóváki kormány Apponyi Albert eberhardt birtokát ismét feloldotta a zár alól.

— **Ilonka még mindig nem került elő...** Megírta tegnap szegény Matheovici Pukovich Ilonka szomorú esetét. Az önmagával, huszonegy éves ifjú életével meghasonlítván, aki azzal a bejelentéssel távozott el lakásáról, hogy öngyilkossá lesz, teljesen nyoma veszett. A rendőrség is megindította a nyomozást, de Ilonkát a legzorsosabb kutatás dacára sem találják sehoh. Szállásadóasszonya még mindig nem akar hinni a gyászos végben, Ilonka bus tragédiájában és azt hiszi, hogy az exaltált lelkű leány mégis visszafordult végzetes szándékának a végrehajtásától. Szerinte valószínű, hogy Pukovich Ilonka átment Magyarországra. Ugyanis, mint utólag kiderült Ilonka levelet kapott Bácsalmáson lakó édesanyjától, amelyben azt írja neki, hogy édesapja hallos beteg följön haza. Ilonkának nem volt utlevele, se pénze a vonalra, lehetséges tehát, hogy gyalog vágott neki a határnak. Talán eddig már haza is érkezett.

— **Napló...** A Bácsmegeyi Napló vasárnapi számában e cim alatt egy kis novella jelent meg, amely alatt szerzőként Pater Makár neve szerepelt. Kanizsai Ferenc volt szabotical újságíró posthumus írása, s tévedésből került alá Makár pater neve, aki a Minerva-nyomda kiadásában megjelenő naptár részére írt közleményt. A naptár és a napló szét cserélte össze a szedő s tette idegen írás alá Makár fötízteendő nevét, akinek pedig nincs szüksége arra, hogy idegen tollakkal ékeskedjék.

— **Az egyetemi ifjúság a tulzó nacionalisták ellen.** Beogradból jelentik: Az egyetemi ifjúság vasárnap délelőtt az egyetem aulájában nagy diákgyűlést rendez. A gyűlésre az összes egyetemi pártok — a demokrákát kivételével — közös javaslatot fognak beterjeszteni, melyben élesen elítélik a tulzó nacionalista ifjúsági egyesületek működését.

— **Félmillió koronás bankjegyek Ausztriában.** Bécsből jelentik: Hogy a pénzüszkés enyhítsék az Osztrák-Magyar Bank kibocsátja az első 500.000 koronás bankjegyeket. Szovjet-Oroszországon kívül most Ausztriának van a legnagyobb bankja. Mark Twain valamikor ragyogó humoroszeset írt a millió fontos bankjegyről. Ausztriában valószínűleg nem sokára kiadnak a millió koronás bankjegyet is. Milyen ragyogó tragédiát lehetne csinálni erről.

— Olesósági hullám és a sztráik-mozgalmak enyhülése. Bécsben, Bécsből jelentik: Az utóbbi napokban olesárbodás vált érezhetővé az élelmiszerpiacon és így lehetséges, hogy a legközelebbi index negatív lesz. Bárha a ruházati cikkek megtartották eddigi magas árait, a létminimum szeptember 14-ike óta észrevehetőleg csökkent. Alighanem ez volt mérvadó a fémipar munkászerveire nézve az általuk most tanúsított engedékenyebb magatartásnál. Remélik, hogy péntekre helyreáll a béke a munkások és munkaadók között.

— A népszövetség osztrák albizottsága a hét végére befejezi munkálatait. Gentből jelentik: Az osztrák albizottság közvetlenül a népszövetségi közgyűlésnek a hét végére tervezett utolsó ülése előtt fog végezni munkálataival. Az albizottság jelenleg serényen dolgozik azoknak a már előkészített terveze- teknek a megformálásán, amelyek a maguk összességében Ausztria pénzügyi talpraállításának a tervét fogják adni.

— Öt és fél fontért Berlinből Londonba repülőgépen. Londonból jelentik: Az október elséin London és Berlin között megkezdődő légi forgalomban a viteldíjat öt és fél font sterlingben állapították meg. A légi út mindössze hét órát tart.

— Megint letartóztatták a bolgár minisztereket. Szófiából jelentik: A király hozzájárult a kormány javaslatához a háborúk előidézésében részes miniszterek népbíróságok elé állítása ügyében. Ennek folytán elrendelték a Gesov, Danev és Manilo kormány tagjainak letartóztatását.

— Két öngyilkosság Bajmokon. Bajmokon. — mint tudósítónk jelen- ti, — szerdán két öngyilkosság történt. Theuringer Mátyas 32 éves bajmoki kereskedő föfelötte magát és meghalt. Tettenék okát nem tud- juk. — Ramoda István hetvenéves gazdálkodó lakásán felakasztotta magát, mire észrevették, meghalt.

— Eljegyzés. Jellinek Erzsike Subo- tica és Singer Dező Mol jegyesek.

— Forradalom egy nem létező kormány ellen. A montenegrói emi- grantsok egy része Rómában tartózkodik s ott — tudvalevőleg — kor- mányt is alakított. Milena, monte- negrói exkirálynő pedig Franciaor- szágban Cap D'Antibesben tartózkodik s onnan mint régens kormányozza a Rómában lévő országot. A roma-montenegrói kormány élnöke Vucetics tábornok nem régiben meghalt s Plemenac Jován volt montenegrói miniszter arra kérte Mile- na királynőt, hogy őt nevezze ki mi- niszterelnökké. A királyné azonban mást nevezett ki, mire az ambiciózus Plemenac husz fegyveres ember- rel elfoglalta a római montenegrói konzulátust s kikiáltotta magát mi- niszterelnöknek, sőt egyttal régens- nek is. Az olasz kormány közbe fog lépni.

— A belgák leszámoltatták a német kincstári váltókat. Brüsszeli je- lentés szerint a belga kormány tár- gyalásokat kezdett amerikai, angol és svájci bankárokkal, a német kincstári váltók leszámoltásáról.

(*) Dr. Hermann Károly orvos német- országi utatóról visszatérési és rendelési- ügyéből megkezdte. Rendel. d. e. 8—10-ig és d. u. 2—3-ig. Rudics-u. 2. Röntgen.

(*) Gabelberger-Marković-féle gyors- és gépiróiskola - csoport magántanul- óknak. Október 1-én 10 hónapos tanfo- lyam nyílt. A tanfolyam rendes köte- lező tantárgyai szerb nyelven a gyors- írás, gépirás, helyesírás, nyelvtan, ciril- szepírás és levelezés. Rendkívüli tantár- gyak ugyanazok német vagy magyar nyel- ven. Egy csoportba 15 növendék vétetik fel. Lesz nappali és esti tanfolyam. Tan- díj havi 50 dinár, beiratás és vizsgadíj nincs. Szegényeknek tandíjmentesség. — Beiratkozni lehet október 1-ig naponta. Subotica, VI., Petrogradska-u. 27. 6630

(*) Dr. Vécsei Jenő orvosi rende- lője nemi betegnek részére. Rendel. délután 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill- metoda-ter 12. I. emelet, Vojnich Piroška-féle ház

TŐZSDE

Beograd, szeptember 27. (Zárlat): Dol- lár 6650. Angol font 295. Milano 282. Páris 505. Prága 210. Genf 12.45. Budapest 272. Bécs 0.091. Bécs 0.12. Szófia 43. Berlin 4.80. Bukarest (Temesvár) 46. Lei. 45. Ezek az árfolyamok a bankfor- galomban alakultak ki, mert a tőzsde az ünnep miatt zárva volt.

Zürich, szeptember 27. (Zárlat): Ber- lin 0.33.50. Holland 207.75. Newyork 537.75. London 23.63. Páris 40.80. Milano 22.80. Prága 16.75. Budapest 0.22.50. Zag- reb 1.80. Varsó 0.0060. Bécs 000.750., bé- lyegzett 0.00875.

Novisadi terménytőzsde. Szeptember 27. A tőzsde a gör. keleti ünnep miatt zárva.

Budapest, szeptember 27. (Zárlat): A devizaközpont jelentése: Napoleon 9400. Dínár 32.80. Lei 16.25. London 111.25. Berlin 190—210. Milano 105—110. Páris 190—195. Prága 78—82. Bécs 310—320. Newyork 2500—2575. Zagreb 780—820.

CREM ARANYKALASZ CREM
PINTÉR FERENC
Szt. József gyógyszerháza
Subotica

PHILATELIA
BÉLYEGKERESKEDÉS SUBOTICA SZÉCSI E.
Vezsek használt igazságvá bélyegeket. A for- gamint bélyegekből csak teljes sorokat kérek, vagy egycsokkát a 25 és 50 parís, valamint 1 dinoros kivételével. Kijelölés ajánlást. 6385

(*) Minden hölgynek fontos, hogy ru- háit olesói és divatosan készíttesse Sztra- ka Mihály női divatszalonban, Suboti- ca, I., Skotus Viatora-utlica 15. Posta mellett. 6380

(*) Roth Olga kozmetikai intézeté- ben Kr. Alexandrova-utlica 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotá- jában, lélemeleten, modern szépség- ápolás, arcborhámlesztás, alkalmat- lan hajszálak, pattanások, szemöl- csök, szepők, májfoltok végleges el- távolítása. Kaphatók saját készítmé- nyű, kiváló hatású kenőcsök, pude- rek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkenőcsök stb. 2804

(*) Elsőrendű kabátok, kosztűmök, gumyint ruhák a legutolsó divat szerint készülnék Riszitő nőiszabónál, Subotica Zomborski put. 1.

(*) Rudolfi cíteramivész Topolán. A topolaiak meghívására Rudolfi, az ismertevnyű cíteramivész pénteken este hangversenyt ad a topolai Uri kaszinóban. Az estély iránt nagy ér- deklődés mutatkozik.

(*) Dr. Kosztolányi Árpád orvos ren- del. Wilsonova-utlica 34. szám alatt (a polg.-iskola mellett) csecsemő- és gyer- mekbetegnek délután 8—10-ig, bér- és nemi-betegeknek délután 3—6-ig. (Sal- varsan-oltások vérbaajosoknak.) 0000

(x) I. M. Ovdia beográdi ügy- véd, telefon 1548. Kralja Milana 9 (az udvarban). Interveniál min- den ügyben a hatóságoknál. Levelez szerbül, magyarul. 3748

(*) A legizetesebb és legolcsóbb vil- lásreggeli Landović (vlt Bačka) ven- deglőiben. Csak 2 dinár.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság

Központ: SUBOTICA.

Sombori főintézet: Bácsmegyel Agrár Takarékpénztár.
Sürgőnyczim: DÉLBANK.

HIRDETÉMÉNY.

Az 1921. évi május hó 15-én megtartott közgyűlés elhatározta az Intézet részvényféléjének 30.000 db egyenként S. H. S. K 400 n. é. (100 dinár) bemuta- tóra szóló új részvény kibocsátásán utján S. H. S. K 6.000.000-ról S. H. S. K 18.000.000-ra való felémelését és hogy ezen új részvények a régi részvények bir- tokosainak átvételre ajánltassanak fel.

A közgyűlési határozatnak megfelelően a régi részvények birtokosainak ezen 30.000 db egyenként S. H. S. K 400 n. é. bemutatóra szóló részvényből az idő szerint meg kibocsátatlan 15000 darab új részvényt a következő feltételek mellett ajánljuk átvételre:

1. Minden két darab egyenként K 400 n. é. bemutatóra szóló régi részvény alapján 1 darab egyenként S. H. S. K 400 n. é. bemutatóra szóló új részvény vehető át.

2. Az átvételi árfolyam 610 koronában állapították meg, melyből részvényen- ként S. H. S. K 400 a részvénykére, 25 korona az intézeti tisztviselők és szol- gák nyugdíjintézte alapja míg a fennmaradó rész a főke felémelési költségek felvonásával az intézet külön tartalékaija javára fog iratni.

3. Az átvételi jog 1922. évi október 1-től kezdve 1922. évi október 30-ig gyakorolható a hivatalos pénztári órák alatt Suboticán a központi főintézetnél, Somborban a Bácsmegyel Agrár Takarékpénztárnál, Belgrádban az Opsta Privredna Banknál, Zagrebban a Hrvatsko-Slavenska Zemaljska Hipotekarna Banka-nál.

Aki átvételi joggal éni kíván, köteles a régi részvényeket szelvényvél- nélküli a befizetés hely pénzteránál az ott rendelkezésre álló jegyzék kíséretében felülbefizetés végett benyújtani és egyidejűleg az első részletet, valamint az új részvényenkénti 25 korona fokozatos bélyegilletéket és költséget készpénzben befizetni.

4. A subotici és sombori intézetnél benyújtott régi részvények azonnal felülbefizetnek és a bemutatóknak az ideiglenes elismervény illetve igazolvány lapcsán kiszolgáltatva lesznek.

5. Az új részvényekre a befizetés a következőképpen teljesítendő:

A jegyzés alkalmával, tehát legkésőbb 1922. évi október hó 30-ig rész- vényenként	K 250—
Fokozatos bélyegilleték és költség fejében	K 30—

Összesen: K 280—
1922. évi november 30-ig részvényenként további K 200—
1922. évi december 15-ig részvényenként K 160—

Miután a részvények 1923. évi január hó 1-től részeseznek osztalékban, a befizető részére a befizetés alkalmával a befizetés napjától december 31-ig szá- mitott 6%os kamatot járulni.

6. Minden esedékesség napján nem teljesített befizetés után 6% késedelmi kamat jár. Késedelmes fizetés esetén az igazgatók egy subotici, sombori lap- ban, esetleg a hivatalos lapban három ízben közzé fogja tenni azon ideiglenes elismervények számát, melyekre a befizetés az egyes részletek esedékessége nap- ján nem teljesített. Az utolsó közzétételű számitott hat hét eredménytelen le- telével az intézetnek jogában áll kijelenteni, hogy a késedelmes befizető a már teljesített befizetésen alapuló jogait, az illető ideiglenes elismervények pedig érvényüket veszítették, ennélfogva joga van az intézetnek az utóbbiak helyett ugyan- azon szám alatt újból kiállított elismervényeket közgyűző közbenjuttatni Suboti- cán nyilvános árverésben eladni. Az így érvénytelenített elismervényekre tel- jesített befizetések az intézeti tisztviselők és szolgák nyugdíjintézte alapjára esnek. Suboticán, 1922. évi szeptember hó 22-én.

Az igazgatóság.

KALORIA
TÜZELŐANYAGKERESKEDEÉS
Telefon 512 SUBOTICA Telefon 512

Aprított és szárász hasáb tűzifa, csomagolt- és kovács faszén kapható állandóan a legolcsóbb napi árban. Kivánságra házhoz szállítva.

„JE-KA” TEA A legfinomabb

„JE-KA”
csokoládét és csokoládékülön-
legességeket gyártja csakis a

Confiserie „JE-KA” Zagreb
csokoládé-
és csokoládékülönlegességek gyára.

a legjobb, legfinomabb, legolcsóbb.
Kérjen mindenütt „JE-KA” teát!
Kérjen mindenütt „JE-KA” deser-
tet!

NYILTTÉR.

Értesítés.

Az igen t. közönség szives tudomására hozom, hogy

optikus

üzletemet a legmodernebb rendszerű gépekkel felszerelve

villanyerőre

rendeztem be, úgyhogy módomban áll a legmesszebbmenő igényeket is kielégíteni és a legelőkeleesebb fővárosi nivón álló szakszerű munkát nyújtani. Elváltalom minden rendszerű speciális

szemüveg, orrcsüptető, lorgnon

készítését orvosi rendelkezésre és a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig a legalacsonyabb napi árak mellett. Mindennemű e szakmába vágó

javítás

gyorsan és pontosan készült. Mikor is az igen t. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról biztosíthatom, további b. pártfogásukat kérve állok készséggel rendelkezésükre, (tejes fizetellel)

TENNER OPTIKUS

Subotica, Aleksandra ul. 11. szám. 5928

CIJELI VAGON

Hrastove rezane gradje ZA 25.000 KRUNA!

Hrastove letve okrajčare 27x35 mm i 27x50 mm. Jakih od jedan metar i duljih paralelno rubljenih, zatim

hrastovih dasaka od 8 cm. širine napravo isto paralelno rubljenih u glavnome 27 mm jakih pomiješano letve i daske u našem izboru razmjera, zatim roba, izvrsna za gradnju šupa, ograda i manjih gospodarskih potreba, za kolje itd, razasliju sa željezničke postaje Zaprješć, uz pripisanje novca unaprijed

dok zaliha traje:

Brača Janeković, trgovina drvom i parna pilana d. d. ZAGREB, Kukovičeva 3.

Pompás birtok

Salkammergut (Ausztria) legszebb vidékén, kastély, 13 szobával, 2 fürdőszoba, teljesen berendezve, új gazdasági épületek, istállók, garázs, auto, kocsik, vízvezeték, villanyvilágítás, öreg szép park, minden a legjobb karban, azonnal átvehető. Ár Dm. 1.700.000.— csakis magánvökönek. Ajánlatok „Besitz 1-158” jellege alatt intézendők: Interrekam d. d. Zagreb, ulica 21. szám,

Rum-és likőressenciák

kölni-vizek tömörve, francia parfümök, puderek Lakner Drogeria, Subotica Kraj Alexander-ul. a Hotel Nacionalal szemben.

„FÜZŐ”

TEREM.

A m. t. hölgyközönség figyelmét felhívom az újonnan érkezett modern szabású legelegánsabb fűzőkülönlegességekre.

Javítást és alakítást elfogadok.

Dimitrijević Juliska

Skotos Viator ulica 10. A főpostától 4-ik ház.

„Rea” Crem

a legjobb arápoló szer

KORONA-GYÓGYSZERTÁR SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 593

Keresse fel Subotícán saját érdekében Amerikához címzett vendéglőmet. Igazán olcsó étlap áram mellett megyőződik arról, hogy polgári konyhám igényeknek megfelelnek. Villásreggeli (zona) 2 dinár. Pontos felszolgálás. Különféle hideg italok. Kérthelyiség. Esténként elsőrendű tamberazenekaraszórakoztatja közönséget, Tisztelettel

FÜTÖSEVICS M.

vendégfős. Pašičeva u. 11 Gőzfürdővel szemben. Ügyeljen a címre.

MEGÉRKEZTEK!

a legújabb bécsi és párisi

Modell-kalapok.

Nagy választék! Nagy választék!

Ugyanott egy új fehér róka eladó.

Szives pártfogást kér: Tamassy Annuska.

Amerikai konyha,

amilyen csak a világ legelső szállodáiban található, az United States Lines amerikai kormány hajóján, amelyek Bréma-Cherbourg és New-York között kölekednek. Nagy, jószellőzhető egyes és kettős szobák és figyelmes kiszolgálás.

S/54 Kérjen az alanti címtől vitorlajegyzéket és hajómenetrendet

UNITED STATES LINES

BERLIN W. 8. Unt. d. Linden 1. ZAGREB Viator Konzulátó, Mihandročeva ulica továbbá minden nagyobb utazási irodától. Vezérképviselő: Norddeutscher Lloyd, Bremen

SZEMFEDELET, KOPORSÓDISZEKET

tapetákat és mindennemű temetkezési cikkeket gyári árban ajánl:

„PAX”

femetkezési cikkek és művirág nagykereskedés NOVISAD, KRALJA PETRA 4.

Trögépek szakszerű pontos JAVÍTÁSA. Idegőző szalagok. **Fényképezési** ószes C I K K E K NAGYBAN készülőlag. **Bélyegzők** iratalka. **Galitka** 27. V. sz. **Galitka-kések** készítő-**Eredeti Zeiss-szemüvegek** iratalka. **Maperhof A.** optikamű.

HAJÓS LAJOS

VILLAMOSSZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA ÉS RAKTÁRA NOVI-SADON,

KRALJA ALEXANDRA-ULICA 17. SZ. SÜRGÖNYCÍM: „RELAIS” NOVI-SAD. TELEFON SZÁM 48.

VEZÉRKÉPVISELETEK:

Dr. Siegfried Guggenheimer Nürnberg, mérőműszerek és tachométerek gyára, Hajós és Szántó elektromosgyártó Budapest villamosszerelési anyagok és készülékek gyára, Koch & Sterzel Dresden transzformátorok gyára, Franz Kistorz Gommern szék és fémkefék gyára, Körtling & Mathiesen Leipzig forgó váltóáramú árammérők és kandemlámpák gyára, Schott & Genossen Jena „Stia” árammérő gyára.

GANZ-MOTOR ÉS DINAMÓK BIZOMÁNYI RAKTÁRA

RAKTÁRRÓL SZÁLLIT:

mindenféle szerelési anyagokat és készülékeket, izzólámpákat, csupasz és szigetelt vezetékeket, szigetelő csöveket, valamint tartozékait, porcellán árukat, dynamókat, motorokat, műszereket, számlálókat, magasfeszültségű készülékeket, végül az összes gyengeáramú cikkeket.

Árajánlatlaltal és mintával készséggel szolgál

Építésztek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telep.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készítünk megrendelések után, rajzok szerint, épület, portál, üzletberendezéseket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. — Árajánlatokat leggyorsabban eszközölünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUBAREVIĆ ULICA

Zagreb, I. br. 17. Telefon br. 2556.

Hol kaphatók legolcsóbban teherautomobilok

használt, de szavatolt jó állapotban?

Kizárólag a „HP” Garage d. d.

Zagreb, Trg. I. br. 17.

KAIN LAJOS hangszerkészítő és nagykereskedő SUBOTICA

Az ország legnagyobb zongora és hangszer raktára. — Részletfizetési osztály.

Erkezett prima
aussigi kékkő
és 80%-os
ecetsav,
kapható 6930
Nojcsék Géza
füszerkereskedőnél
SUBOTICA
TELEFON 222.

FÁJ
A
FEJE
?
Vegyen
PINTÉR
porokat
Szent József
patikában
a nagytemplom mellett.

Kereskedők figyelmébe!
Ernyőket
a szezonra legolcsóbban
szállít
Első Bácskai Ernyőipar
Ada

DIAMALT
Pékek figyelmébe! "DIAMALT"
a Hanser & Szobolka gyárból
Wien-Stadtinn, békebeli minőségben,
újra kapható a vezérképviseletnél
Jugoslavia számára
Eduard Dužanec, Zagreb
Lerakat Sirosmajerova ul. 10.

FOCLAKOZÁS
Drag. Li. Jovanović terménykereskedő Subotica,
Cara Dusana-ut. 8. keres
azonnali belépésre felment
tanoncot és egy kiszolgáló
nőt azonnali belépésre. Fi-
zetés megkezdés szerinti.
6872

Szereb-magyar nyelvben
jártas könyvelő jó java-
dalmazással azonnala ke-
restetik. Cim: Vig könyv-
kereskedés, Subotica. 6954

Dada kerestetik azonnala.
Cim: Lóvy Géza, Subotica,
Česka-utlica 7. 6958
Gépirókissasszony, ki a né-
met nyelvet teljesen bírja,
alkalmazást nyerhet
azonnal helybeli cégnél.
Cim a kiadóban. 6951
PERFEKT könyvelő, lehe-
tőleg német, szerb nyelv-
tudással, felvéteik. Vig
könyvkereskedésben. 6715

Tanoncokat merlegla-
katos és asztalos szak-
mákra felvesz a Merleg-
gyár Senčanski put 23. Fi-
etés első évben havi 400
K., második évben 500 K.,
harmadik évben 800 K.

Nagyobb kifutó-leányok
felvéteinek. Cim a kiadó-
ban.
Magyarul, szerbül, néme-
tül beszélő kereskedősegéd
kézműáru-üzletben azonn-
al felvéteik. Regécz Ka-
roly, Kula. 6935

Gazdasszonynak vagy ház-
vezetőnőnek ajánlokik
egy szolid közpölkuro jobb
leány, ki jó bizonyítványok-
kal mindenhez ért, csak
idősebb magános urhoz
vagy plébánfáru. Szives
megkeresést kér Huszka
Rozália címen Ada. 6992

Egy ügyes kifutó felvéte-
ik I. Farkas fűszer- és
esemege-üzlet. 7000

Irodai teendőkhöz jártas,
szerbül, magyarul tudó kis-
asszony állást keres. Cim
a kiadóban. 6982

Urasági inast keresek jó
bizonyítványokkal. Cim a
kiadóban. 6974

Bejárónőt keresek d. e.
10 óráig, Dr. Salomon Fri-
nyes, Fő-tér, Sztójkovits-
ház. 6983

Utazó fűszerszakmából,
Bácskában jól be va-
vezete, azonnali belépésre
állást keres. Engrosba se-
gednek is elmenne, esetleg
vidékre is. Cim a kiadóban.
6990

Könyvelésben jártas tisz-
viselő vagy tisztviselő
felvéteik a Kurirs könyv-
kiadónál Wilsonova-ut. 31.
6988
Rövidáru engros szakmá-
ban teljesen perfekt, kom-
oly, megbízható, jó be-
szelhetőséggel bír. Bánt
és Bácskában jól beve-
zetett **utazó** kerestetik. —
Ugyancsak fenti feltételek-
nek megfelelő, helyben jól
bevezetett **helyiügynök**.
Mindkét állásra csakik
olyanok pályázzanak, kik
fenti feltételeknek megfe-
lelhetnek. Jelentkezni lehet
1922 október 3-án és 4-én.
Ugyanott megbízható kifu-
tóiú kerestetik. Cim a ki-
adóban. 7004

Gyógyszerész-segédi állást
keres 12 évi gyakorlatlaltal
szigorú gyógyeszerész. Ci-
me a kiadóhivatallal.
6970

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hiedatelt Áprókben felvilágosítást.
Apróhirdetés egy sz 2 K, vastagabb és címző
kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 20 K
Apróhirdetéseket felvesz Subotican a kiadóhivatallal
Alexandra-utlica, Leibach-ház és Schlänger birle-
szné a vasuti park mellett. Vidékre valameny
felárulástól. Előfizetési díj havonta 30 din, negyedéve 90 din.
Kérdezőkérésekhez válasz helyszől megküldésű.

VÉTEL-ELADÁS

ARANYAT 80—120 K-ig
veszek. Ékszerékert a leg-
többet fizetek. Ékszerekre
kölesont közzvetítők. Pát-
kai a Lombard zalogház
vott becsűse. Ivan Au-
novic-utlica B./4. (Hart-
mann-palota, volt Novák-
ház, a vasut mellett). 6637

UJ boroshordók a legju-
nyosabb árban kaphatók
Sijačić fiatelepén, Palički
put. 6448

HULLADÉKÉRT PÉNZT.
Legmagasabb napi árban
veszünk vörös, sárgaréz,
ólm, horganyt, öntött vas-
hulladékokat Megyanszky és
Társá vaskereskedők Subo-
tica a városház átel-
nében. Telefon 360. 6028

ELADÓ szálloda teljes be-
rendezéssel és egy kert
földdel együtt. Subotica és
a nagybecskereki vonalon,
az állomással szemben.
Cim a kiadóban. 6442

Minden
ajtó megnyílik Ön előtt,
ha cipője „Dedy“ ame-
rikai minőségű terpen-
tine cipőkrémmel van
tisztítva.
Mindennütt kapható!
Depot:
Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novigrad.

Egy horvát-magyar nyelvű
LEVELEZŐ
ki a könyvelésben is jártas, azonnali belépésre
kerestetik. Ugyanott egy
IRODASZOLGA
is felvéteik.
Trgovačko Prometno D. D. za Vojvodina
Subotica. 6987

ÜVEGKERESKEDŐKI
FINN-TÜKÖR
10×16 col darabja din 7-27,50, 8×10 col darabja
dinar 13.—, ladánknt 5% olcsóbb. Sokk le kisebb
tükök, badog, ia- és búrtanazba foglalva állan-
dóan raktáron. — Kerjen arlapot! 6554
Deutsch Károly tükörgyár Stara Kaniža.

Eladó háztelék Subotican
gyarak között a legfoglal-
masabb helyen, élcimiser
üzletnek alkalmas. Cim a
kiadóban. 6939

HÁZ nagy raktárral, gó-
réval, 700 négyoszogel te-
lekek eladó. Majšanski vi-
nozrad 126. 6773

24 méheslád részletekben
is, gyalupaddal, teljes fel-
szereléssel eladó. Krausz,
vasutigazgatóság. 6974

Fűszerüzlet a beltérben,
legfoglalmasabb helyen,
berendezéssel, ár u val
együtt, betegség miatt el-
adó, esetleg az üzlethelyi-
ség átadó. Cim a kiadóban.
6983

Patkányfogó fiatal fox-ku-
tya eladó. Alexandrova-
ul. 11. Házmesternél. 6878

Sürgöns eladó egy 8-as
gözesplő magánjáró gar-
nitúra, Magyar Allani
gyártmányu. Ivicz Ferenc
Petrovošelo. 6952

Motor, benzín vagy nyers-
olaj, 10—12 lóerős, új vagy
használt, megveleto ke-
restetik. Havas és Forgács,
Bácska-Topola. 6991

Több malombrendezés el-
adó meghajto erővel. Bö-
vebb felvilágosítást nyújt
Farađo Milosik malom-
ipárszete Subotica, Bo-
sanska 3. 6870

KÜLÖNFÉLE

Ajándékot mielőtt vásárol-
na, tekintse meg állandó
képiállítasomat és műtár-
gyakat. **Balog Lina** virág-
üzlet. Ugyanott **pasztilla-**
mag 50 kg-os eredeti zsá-
kokban és **zöldsegnag** kapható.
6879

TÚZIFA vaggontételek-
ben, aprított ázhoz meg-
edelés után anal szállít-
va, valamint külföldi ko-
vácszenet, kályhához való
kőszenet és gáz-kokszot,
Sijačić túzifa- és kőszent-
telepe, Palički put, telefon
839. 6449

Teljes ellátást keresek há-
rom iparostanonc íam ré-
szére a vagongyár közle-
lésben. Ajánlatot a kiadó-
hivatalla kérek. 6946

FRANCIA halfestő fekete
és barna szímben, minden
más festőszér feleslegessé
vállik. Kapható illés gyogy-
tárban, főposta átel-
nében.

Butorozott szoba konyhá-
val kiadó. Nagy András,
Mucsy-telep, tóherpályau-
dvarral szemben. 6984

Kukorica-göré kiadó há-
rom vagonra, városi ma-
gazinal szomben. Maj-
šanski put 14. VIII. kvart.
6986

Butorozott szoba tisztessé-
ges szolid férfi részére ki-
adó. Cim a kiadóban. 6997

Saját termésű
ÉDESMUST
minden mennyiségben, va-
lamint kisebb-nagyobb
Boroshordók
utányos áron kaphatók:
Frank Sándor
palicsi szőlőben.
(Hava da megálló)

Műlabak, műkezek,
egyenestartó
fűzők készítő
és javító műhelye
Sohnbrunn Subotica,
Pašičeva 5. Telefon 275.

PORCELÁN,
ÜVEGÁRU
és acetolin
LÁMPÁK
nagy mennyiségben,
olcsóbban mint a gyarban
kapható

Jansen Antálnál
porcelán üzlet BEOGRAD
Kralja Milana 59. (az új királyi
palota mögött)

VATTA
magyar szabóknak
kapható
PRESSBURGER SANDORNÁL
Trg Slobode volt ligen-
bodege.

Vas- és fémöntvénye-
ket gyárt, nikkelez
és galvanizál
KRAUSZ
V-Becskerek, a törvényszéki
palota mellett,
Telefon 329. 5904

Elcserélném vasuthoz kö-
zeli szép, egészes, há-
romszobás lakásomat ha-
somó lakással; lehetőleg
Trumbičeva utica környé-
kén. Levélbeli megkeresés
„Lakás-cseré” jelige alatt
lap kiadója. 6985

Különbejáratu butorozott
vagy üres szobát keres
azonalra házaspár. Böveb-
bet a kiadóban. 7001

Hat gimnáziumot végzett
fiatalbemb, német, szerb
nyelvtudással, megfelelő
állást keres azonnala.
Cim a kiadóban. 7007

Beogradska Ujedinjena Banka

fiókja: Subotica,
ezelőtt Gradjanska Banka d. d. fiókja Subotica, Kralja Aleksandrova ulica 15. szám.

Alaptőke . . Din. 50,000.000.—
Befizetve . . Din. 20,000.000.—
Tartalék alap Din. 6,500.000.—
Telefonszám 117. Táviratcim „Bankoslav“.

Központ: Beograd. **Fiókok**: Bécs, Konstantinápoly, New-York, Saloniki, Bitoli, Gruž, Gjevgeleja, Kragujevac, Niš, Novisad, Skoplje és Zagreb.

Ljubljanska Kreditna Banka Ljubljana
és az összes fiókjainak képviselete.

Hitelpad takaréti és folyószámla betéteket legelőnyösebben.
Vess és el d valutákat, devizákat és értékpapirokat.
Össes bankügyetek lebonyolításával foglalkozik.